

Διοικητικό Πρωτοδικείο
Αθηνών

Η Διοικητική Δικαιοσύνη στην Ελλάδα

Εισαγωγή

Η Δικαιοσύνη αποτελεί θεμέλιο της δημοκρατικής κοινωνίας. Δεν είναι απλώς ένας μηχανισμός επίλυσης διαφορών, αλλά εγγύηση ισότητας, ασφάλειας δικαίου και εμπιστοσύνης των πολιτών προς το κράτος. Μέσα από τη Δικαιοσύνη, οι κανόνες αποκτούν ουσιαστικό περιεχόμενο και διασφαλίζεται η ειρηνική ρύθμιση των κοινωνικών σχέσεων, η προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και η εμπέδωση της εμπιστοσύνης στην έννομη τάξη.

Ειδικότερα, η Διοικητική Δικαιοσύνη αποτελεί το θεσμό ο οποίος ελέγχει τη νομιμότητα της διοικητικής δράσης και διασφαλίζει ότι η δημόσια διοίκηση ενεργεί σύμφωνα με το Σύνταγμα και τους νόμους, προστατεύοντας τα ατομικά δικαιώματα και ενισχύοντας την ποιότητα της δημοκρατίας. Με συνέπεια, ανεξαρτησία και θεσμική ευθύνη, συμβάλλει στη διαμόρφωση μιας έννομης τάξης που εμπνέει εμπιστοσύνη και στηρίζει την κοινωνική συνοχή.

Στα πλαίσια της οργάνωσης των κοινωνιών, ανακύπτει από πολύ παλιά το πρόβλημα της αποτροπής της κατάχρησης και της αυθαιρεσίας που συνεπάγεται η συγκέντρωσή της εξουσίας σε ένα μόνο πρόσωπο ή όργανο. Η αρχή της διάκρισης των εξουσιών απαντάται ήδη στα έργα του Αριστοτέλη, John Locke, αναπτύχθηκε όμως πιο ολοκληρωμένα από τον Charles-Louis de Secondat, Baron de Montesquieu, στο έργο του «Το πνεύμα των νόμων». Η αρχή αυτή προβλέπει την κατανομή της κρατικής εξουσίας σε τρεις κατευθύνσεις, που ονομάζουμε «λειτουργίες»: τη **νομοθετική**, επιφορτισμένη με την θέση, μεταβολή ή κατάργηση κανόνων δικαίου (νόμων), την **εκτελεστική**, επιφορτισμένη με την διακυβέρνηση του κράτους και την εκτέλεση των νόμων και τη **δικαστική** που έχει την ευθύνη να τέμνει (κρίνει) συγκεκριμένες έννομες διαφορές ερμηνεύοντας τους νόμους και να θέτοντας έτσι όρια στην αυθαίρετη άσκηση της εκτελεστικής λειτουργίας. Η αρχή της διάκρισης των εξουσιών, ως οργανωτική βάση του ελληνικού πολιτεύματος, απαντάται σε όλα τα ελληνικά συντάγματα ταυτόχρονα όμως αποτελεί **θεμέλιο όλων των δημοκρατικών πολιτευμάτων**. Σημαντική έκφανση και θεμέλιο της αρχής αυτής είναι η **ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης**.

Στην Ελλάδα, προβλέπεται η διάκριση των Δικαστηρίων σε:

- **Πολιτικά Δικαστήρια:** εκδικάζουν ιδιωτικές διαφορές,
- **Ποινικά Δικαστήρια:** εκδικάζουν τις ποινικές υποθέσεις, δηλαδή αυτές που έχουν ως αντικείμενο τη διάπραξη εγκλημάτων (ποινικών αδικημάτων) και επιβάλλουν τις ποινές που προβλέπονται από τον νόμο. Στα πλαίσια των ποινικών δικαστηρίων λειτουργεί και η Εισαγγελία ως ανεξάρτητη δικαστική αρχή
- **Διοικητικά Δικαστήρια:** εκδικάζουν τις διοικητικές διαφορές, δηλαδή αυτές που ανακύπτουν μεταξύ του διοικούμενου και της Διοίκησης. Πιο τεχνικά, ως διοικητική διαφορά ορίζεται κάθε διατάραξη έννομης σχέσης διοικητικού δικαίου εκ μέρους της Διοίκησης.
- **Ελεγκτικό Συνέδριο:** είναι το ανώτατο δημοσιονομικό Δικαστήριο που ταυτόχρονα ασκεί και διοικητικά καθήκοντα. Διαθέτει ποικίλες αρμοδιότητες οι οποίες έχουν να κάνουν με τον έλεγχο των δημοσίων οικονομικών.

Δομή Δικαιοσύνης

Πολιτική-Ποινική Δικαιοσύνη

- ΠΟΛΙΤΙΚΑ-ΠΟΙΝΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ
 - Πρωτοδικεία
 - Εφετεία
 - Άρειος Πάγος
- ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΕΣ
 - Εισαγγελία Αρείου Πάγου
 - Εισαγγελίες Εφετών
 - Εισαγγελίες Πρωτοδικών

Διοικητική Δικαιοσύνη

- Διοικητικό Πρωτοδικείο
- Διοικητικό Εφετείο
- Συμβούλιο της Επικρατείας

Ελεγκτικό Συνέδριο

Διοικητική Δικαιοσύνη

Η ύπαρξη του δικαιοδοτικού κλάδου των Διοικητικών Δικαστηρίων, διάφορου από αυτού των Πολιτικών-Ποινικών Δικαστηρίων δεν είναι αυτονόητος. Στην Ελλάδα το σύστημα αυτό διαμορφώθηκε και εξελίχθηκε υπό την επιρροή του γαλλικού δικαίου από το καθεστώς «ενιαίας δικαιοδοσίας» στο σημερινό καθεστώς «δυσισμού της δικαιοσύνης».

Η Διοικητική Δικαιοσύνη είναι σύμφυτη με τον έλεγχο της τήρησης της αρχής της νομιμότητας από τη Διοίκηση προστατεύοντας τους διοικούμενους από αυθαιρεσίες και παράλληλα διασφαλίζοντας την εύρυθμη λειτουργία της. Ωστόσο, η σχέση μεταξύ Διοίκησης και διοικουμένων δεν είναι αυστηρά ισότιμη, όπως οι σχέσεις μεταξύ ιδιωτών, καθώς σκοπός της πρώτης είναι η εξυπηρέτηση του γενικού συμφέροντος και η διατήρηση της δημόσιας τάξης. Συνεπώς, οι δύο αυτοί τομείς του δικαίου υπακούουν διαφορετική λογική και συχνά σε διαφορετικούς κανόνες δικαίου. Στην Ελλάδα εμφανίζεται διπλός δυισμός, αφενός λόγω της ύπαρξης διοικητικών και πολιτικών Δικαστηρίων καθώς και λόγω της ύπαρξης διοικητικού και ιδιωτικού δικαίου.

Η διάκριση μεταξύ Διοικητικών, Πολιτικών και Ποινικών Δικαστηρίων πλέον κατοχυρώνεται στα άρθρα 93, 95 και κυρίως 94 του Συντάγματος. Το Συμβούλιο της Επικρατείας, το οποίο είναι το πρώτο χρονικά και ανώτατο Δικαστήριο, έχει γενική ακυρωτική αρμοδιότητα για όλες τις διοικητικές διαφορές, όταν δεν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο. Τα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια, δημιουργήθηκαν με το νδ 3845/1958, κατ' εφαρμογή του τότε Συντάγματος του 1952 με πολύ περιορισμένες αρμοδιότητες, οι οποίες όμως σταδιακά αυξήθηκαν, και περιήλθε στα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια το σύνολο των διοικητικών διαφορών ουσίας (πλην εκείνων που υπάγονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας και στο Ελεγκτικό Συνέδριο).

Τα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια διοικούνται από τον αρχαιότερο Πρόεδρο, πλην των Διοικητικών Πρωτοδικείων και Διοικητικών Εφετείων Αθήνας, Πειραιά και Θεσσαλονίκης που διοικούνται από το Τριμελές Συμβούλιο διεύθυνσης. Κάθε Δικαστήριο καταρτίζει κανονισμό εσωτερικής υπηρεσίας.

Η Γενική Επιτροπεία των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων που αποτελείται από ανώτατους δικαστικούς λειτουργούς, είναι επιφορτισμένη με την παρακολούθηση και τον έλεγχο της λειτουργίας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων καθώς και την υποβοήθηση του έργου τους

Συμβούλιο της Επικρατείας

Το Συμβούλιο της Επικρατείας είναι το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Ελλάδας. Διαθέτει δικαστικές και διοικητικές αρμοδιότητες και συνεδριάζει σε τμήματα είτε ως Ολομέλεια.

Δικαστικές αρμοδιότητες	Εισάγονται απευθείας, είτε με την άσκηση αίτησης ακύρωσης κατά μιας εκτελεστής διοικητικής πράξης από κάποιον που έχει έννομο συμφέρον, είτε μετά από προσφυγή κατά πειθαρχικών ποινών. Ιδιαίτερη κατηγορία υποθέσεων αποτελεί η πρότυπη δίκη. Εισάγονται μετά από άσκηση έφεσης ή αίτησης αναίρεσης κατά απόφασης τακτικού διοικητικού δικαστηρίου (διοικητικού πρωτοδικείου ή διοικητικού εφετείου).
Διοικητικές αρμοδιότητες:	Το ΣτΕ έχει γνωμοδοτική αρμοδιότητα επί Προεδρικών Διαταγμάτων. Κάθε κανονιστικό ΠΔ οφείλει πριν σταλεί στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για υπογραφή και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, οπότε και αποκτά ισχύ, να αποσταλεί πρώτα στο ΣτΕ για επεξεργασία. Η γνώμη του ΣτΕ δεν είναι τυπικά δεσμευτική, σπανίως όμως η Διοίκηση αφίσταται των υποδείξεών του.
Τμήματα	Το ΣτΕ οργανώνεται σε τμήματα, στα οποία κατανέμονται οι υποθέσεις ανάλογα με το αντικείμενό τους. Το κάθε τμήμα αποτελείται από έναν αντιπρόεδρο του ΣτΕ ως πρόεδρο του τμήματος, δύο Συμβούλους και δύο Παρέδρους. Σημαντικές υποθέσεις παραπέμπονται σε διευρυμένη επταμελή σύνθεση του τμήματος. Το τμήμα μπορεί να παραπέμψει μια υπόθεση στην Ολομέλεια λόγω σπουδαιότητας. Υποχρεούται να την παραπέμψει, όταν καταλήγει να κηρύξει νόμο αντισυνταγματικό.
Δικαστές	α) Εισηγητές, οι οποίοι προετοιμάζουν τις εισηγήσεις επί των υποθέσεων β) Παρέδρους, οι οποίοι έχουν συμβουλευτική ψήφο γ) Συμβούλους, οι οποίοι είναι και οι μόνοι που έχουν αποφασιστική ψήφο δ) Πρόεδρο και Αντιπρόεδρους που προΐστανται της Ολομέλειας και των Τμημάτων

Τα Διοικητικά Εφετεία δικάζουν υποθέσεις σε δεύτερο βαθμό, δηλαδή εξετάζουν την ορθότητα των αποφάσεων των Διοικητικών Πρωτοδικείων, εφόσον ασκηθεί έφεση από κάποιον διάδικο. Ωστόσο, δικάζουν απευθείας σε πρώτο βαθμό διάφορες άλλες κατηγορίες υποθέσεων. Σε αντίθεση με το ΣτΕ που έχει γενική ακυρωτική αρμοδιότητα, η αρμοδιότητα των Διοικητικών Εφετείων αποδίδεται με νόμο, κυρίως δε με την εκάστοτε φορολογική νομοθεσία και τους νόμους 702/1977, 1406/1983 και τον ν. 2717/1999 (Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας). Ορισμένες από τις κυριότερες εξ αυτών είναι οι εξής:

Διοικητικά Εφετεία

Εφέσεις κατά
αποφάσεων
Διοικητικών
Πρωτοδικείων

Διοικητικές Συμβάσεις

Φορολογικές και
τελωνειακές
υποθέσεις (μεγάλου
χρηματικού
αντικειμένου)

Οικοδομικές άδειες-
αυθαίρετες
κατασκευές

Εφαρμογή
εκπαιδευτικής
νομοθεσίας

Πρόσληψη, διορισμός
και υπηρεσιακή
κατάσταση των
υπαλλήλων Δημοσίου
και ΝΠΔΔ

Τακτοποίηση,
προσκύρωση και
αναλογισμός
αποζημίωσης
ακινήτων-Εφαρμογή
πολεοδομικών
μελετών

Ίδρυση και λειτουργία
ιδιωτικών
εκπαιδευτηρίων και
φροντιστηρίων

Πολιτογράφηση
αλλοδαπών

Τα Διοικητικά Δικαστήρια συνεδριάζουν με Τριμελή ή Μονομελή σύνθεση. Κατά το έτος 2023 έχουν συσταθεί και λειτουργούν 9 Διοικητικά σε ολόκληρη τη Χώρα.

Τα Διοικητικά Πρωτοδικεία δικάζουν σε πρώτο βαθμό κυρίως διοικητικές διαφορές ουσίας αλλά και ορισμένες κατηγορίες ακυρωτικών διαφορών. Όπως και στα Διοικητικά Εφετεία, η αρμοδιότητα για την εκδίκαση μίας διοικητικής διαφοράς ουσίας στα Διοικητικά Πρωτοδικεία αποδίδεται με νόμο, κυρίως δε με την εκάστοτε φορολογική νομοθεσία και τους νόμους 702/1977, 1406/1983 και τον ν. 2717/1999 (Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας). Οι κατηγορίες υποθέσεων που δικάζουν τα Διοικητικά Πρωτοδικεία είναι πολλές. Ορισμένες από τις κυριότερες εξ αυτών είναι οι εξής:

Διοικητικά Πρωτοδικεία

Φορολογικές και
τελωνειακές
διαφορές
(μικρότερου
χρηματικού
αντικειμένου)

Διαφορές εργοδοτών
ή ασφαλισμένων με
τους οργανισμούς
κοινωνικής
ασφάλισης

Επιβολή προστίμων

Απαιτήσεις
αποζημίωσης
διοικουμένων από
παράνομες πράξεις
της Διοίκησης (πλην
αυτοκινήτων)

Αποδοχές δημοσίων
υπαλλήλων

Χορήγηση ή
αφαίρεση αδειών
ίδρυσης και
λειτουργίας
επιχειρήσεων
υγειονομικού
ενδιαφέροντος

Είσπραξη δημοσίων
εσόδων

Εφαρμογή της
νομοθεσίας περί
αλλοδαπών (με
εξαιρέσεις).

Κύρος των
Δημοτικών και
Κοινοτικών Εκλογών

Τα Διοικητικά Δικαστήρια συνεδριάζουν με Τριμελή ή Μονομελή σύνθεση. Κατά το έτος 2023 έχουν συσταθεί και λειτουργούν 30 Διοικητικά Πρωτοδικεία σε ολόκληρη τη Χώρα.

Με τον νόμο 5172/2025 η αρμοδιότητα εκδίκασης σημαντικών κατηγοριών διαφορών (ακυρωτικών και ουσίας) μεταφέρθηκε από τα Διοικητικά Εφετεία στα Διοικητικά Πρωτοδικεία. Ενδεικτικά μεταφέρθηκαν οι κάτωθι διαφορές:

Διοικητικά Πρωτοδικεία

Φορολογικές και
τελωνειακές
διαφορές
αντικειμένου κάτω
των 250.000 ευρώ
(έναντι 150.000
ευρώ)

Ακυρωτικές
διαφορές που
αφορούν την
υπηρεσιακή
κατάσταση
στρατιωτικών (πλην
ανώτατων)

Υποθέσεις που
αφορούν στην
εφαρμογή της
αθλητικής
νομοθεσίας

Διαφορές από
δημόσιες συμβάσεις
προμηθειών ή
παροχής υπηρεσιών

Η μεταφορά αυτή είχε ως αποτέλεσμα την επιβάρυνση των Διοικητικών Πρωτοδικείων, ωστόσο συνέβαλε στην ταχύτερη απονομή της Δικαιοσύνης στις εν λόγω κατηγορίες διαφορών, δεδομένου ότι οι Δικαστές του πρώτου βαθμού ανταποκρίθηκαν με μεγάλη ευσυνειδησία στα επιπρόσθετα καθήκοντά τους.

Ένδικα βοηθήματα στα Διοικητικά Πρωτοδικεία

Οι δίκες στα Διοικητικά Δικαστήρια ξεκινούν, συνήθως, με την άσκηση ενδίκου βοηθήματος από τον διοικούμενο. Δηλαδή, ο διοικούμενος πρέπει να ζητήσει από το Δικαστήριο δικαστική προστασία. Το είδος του ενδίκου βοηθήματος που δύναται να ασκήσει ο διοικούμενος, ορίζεται κάθε φορά από το νόμο. Ορισμένα από τα κυριότερα ένδικα βοηθήματα που ασκούνται ενώπιον των Διοικητικών Πρωτοδικείων είναι τα εξής:

- **Αίτηση ακύρωσης:** ασκείται κυρίως ενώπιον του ΣτΕ, αλλά για ορισμένες κατηγορίες υποθέσεων (πχ. υποθέσεις που αφορούν τη νομοθεσία περί αλλοδαπών) προβλέπεται η άσκησή του και ενώπιον των Διοικητικών Πρωτοδικείων. Σε αυτές τις περιπτώσεις, μπορεί να επιδιωχθεί η μερική ή ολική ακύρωση της πράξης (όχι όμως και η τροποποίηση) και το Δικαστήριο δύναται να ελέγξει αυτήν μόνο ως προς τη νομιμότητα και όχι ως προς την ουσία.
- **Προσφυγή ουσίας:** Με αυτό το ένδικο βοήθημα μπορεί να επιδιωχθεί η ακύρωση (μερική ή ολική) αλλά και η τροποποίηση/μεταρρύθμιση της διοικητικής πράξης. Το Δικαστήριο δύναται να εξετάσει τόσο τη νομιμότητα της πράξης, όσο και την ουσία. Δηλαδή, δύναται να διαμορφώσει το ουσιαστικό περιεχόμενο της προσβαλλόμενης πράξης, μετά από ουσιαστική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών.
- **Αγωγή:** Με την αγωγή, ο διοικούμενος δεν ζητά πλέον την ακύρωση της παράνομης διοικητικής πράξης, αλλά την καταβολή χρηματικού ποσού που του οφείλεται από τη Διοίκηση είτε ευθέως από το νόμο είτε λόγω της ζημίας που υπέστη από παράνομες πράξεις και παραλήψεις των οργάνων της είτε λόγω αδικαιολόγητου πλουτισμού σε βάρος του διοικούμενου.
- **Ανακοπή:** Η ανακοπή είναι το ένδικο βοήθημα με το οποίο ο διοικούμενος στρέφεται κατά πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης. Η αναγκαστική εκτέλεση είναι μία διαδικασία με την οποία το Δημόσιο ή ΝΠΔΔ επιδιώκει την είσπραξη ποσών που οφείλονται από τον διοικούμενο με αναγκαστικά μέτρα κατά της περιουσίας του. Συχνά τα μέτρα αυτά είναι ιδιαιτέρως επαχθή, όπως για παράδειγμα η κατάσχεση και ο πλειστηριασμός της κινητής και ακίνητης περιουσίας του οφειλέτη.
- **Αίτηση αναστολής εκτέλεσης:** Η δίκη είναι μία διαδικασία αυστηρή, η οποία χρειάζεται αρκετό χρόνο για να ολοκληρωθεί, με την έκδοση οριστικής απόφασης του δικαστηρίου. Οι διοικητικές πράξεις, από την έκδοσή τους, θεωρούνται νόμιμες και είναι δυνατόν να εκτελεστούν, ακόμα και όταν ο διοικούμενος έχει προσφύγει κατά αυτών στο Διοικητικό Πρωτοδικείο, γεγονός που μπορεί να δημιουργήσει σοβαρή βλάβη στον διοικούμενο. Με την αίτηση αναστολής εκτέλεσης, ο διοικούμενος ζητά από το Δικαστήριο να εμποδίσει την εκτέλεση της πράξης μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί του ενδίκου βοηθήματος που έχει ασκήσει. Επίσης, ο διοικούμενος δύναται να ζητήσει από τον πρόεδρο υπηρεσίας του Δικαστηρίου την έκδοση προσωρινής διαταγής, μίας προσωρινής απόφασης που θα εμποδίσει την εκτέλεση της πράξης, μέχρι την έκδοση απόφασης επί της αιτήσεως αναστολής εκτέλεσης.

Η διαδικασία στα Διοικητικά Πρωτοδικεία- παράδειγμα

Καθημερινά, στα Διοικητικά Πρωτοδικεία της χώρας δικάζονται εκατοντάδες υποθέσεις με διαφορετικά αντικείμενα και διαφορετικές διαδικασίες που είναι αδύνατο να καταγραφούν εξαντλητικά στο παρόν φυλλάδιο.

Παρακάτω, θα περιγράψουμε σε γενικές γραμμές, την τυπική πορεία μίας πολύ απλής υπόθεση ενώπιον ενός Διοικητικού Πρωτοδικείου, μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης, προκειμένου να σχηματίσετε μια εικόνα για τη λειτουργία του Δικαστηρίου μας.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ο Α είναι ιδιοκτήτης καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος (μπαρ). Η αστυνομία, κατόπιν καταγγελιών, διενήργησε τρεις ελέγχους εντός έτους και διαπίστωσε ότι το κατάστημα έπαιζε μουσική μετά από την επιτρεπόμενη ώρα. Μετά τη διαπίστωση της τρίτης παράβασης, όπως προβλέπεται στο νόμο, αποφασίσθηκε η σφράγιση (κλείσιμο) του καταστήματος για 10 ημέρες. Ο Α δεν συμφωνεί. Θεωρεί ότι δεν υπέπεσε στην παράβαση γιατί έπαιζε μουσική στο κατάστημά του εντός των προβλεπόμενων χρονικών ορίων. Συγκεκριμένα, ισχυρίζεται ότι ήδη είχε λάβει παράταση του ωραρίου λειτουργίας μουσικών οργάνων, με πράξη που άργησε απλώς να του κοινοποιηθεί. Θεωρεί επίσης ότι η άμεση εκτέλεση αυτής της πράξης θα οδηγήσει στην οικονομική καταστροφή του ενόψει της δεινής οικονομικής του κατάστασης. Επισκέπτεται τον δικηγόρο Δ προκειμένου να προσβάλλει την απόφαση αυτή στο Διοικητικό Πρωτοδικείο. Ο δικηγόρος τον συμβουλεύει να ασκήσει προσφυγή και αίτηση αναστολής και να ζητήσει την έκδοση προσωρινής διαταγής.

Η διαδικασία στα Διοικητικά Πρωτοδικεία-παράδειγμα

ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ-ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Ο δικηγόρος συντάσσει και υπογράφει (φυσικά ή ηλεκτρονικά) το δικόγραφο της προσφυγής και το καταθέτει στο Διοικητικό Πρωτοδικείο (ηλεκτρονικά ή με φυσική παρουσία). Στα δικόγραφα, ο δικηγόρος θα εκθέσει τα πραγματικά περιστατικά και το αίτημά του και τους νομικούς λόγους που συνηγορούν για την ικανοποίηση του αιτήματος. Κατά τον ίδιο τρόπο, συντάσσει, υπογράφει και καταθέτει αίτηση αναστολής εκτέλεσης. Κατά την κατάθεση, ο γραμματέας που παρέλαβε θα εκδώσει σχετική πράξη κατάθεσης. Ο δικηγόρος θα λάβει στοιχεία που επιτρέπουν την φυσική και ηλεκτρονική παρακολούθηση της πορείας της υπόθεσης.

Ο Δικαστής που διοικεί το Δικαστήριο προσδιορίζει άμεσα την εκδίκαση της αναστολής σε συγκεκριμένο Τμήμα του Δικαστηρίου, εκδίδοντας σχετική πράξη. Η συγκεκριμένη υπόθεση, ενόψει του αντικειμένου της, θα προσδιορισθεί για εκδίκαση ενώπιον Τριμελούς Συνθέσεως.

Ο δικηγόρος μεριμνά να επιδώσει τα δικόγραφα μέσω δικαστικού επιμελητή, με τις σχετικές πράξεις στο αντίδικο, το οποίο οφείλει να αποστείλει διοικητικό φάκελο και απόψεις εντός των οριζόμενων προθεσμιών. Επίσης, ο Α πρέπει προσκομίζει όλα τα έγγραφα που αποδεικνύουν την οικονομική του καταστροφή σε περίπτωση σφράγισης του καταστήματός του για 10 ημέρες.

Ο δικηγόρος ζητά την έκδοση προσωρινής διαταγής από τον Δικαστή υπηρεσίας. Μπορεί, εφόσον το επιθυμεί, να αναπτύξει και προφορικά τους λόγους του ενώπιον του Δικαστή στο γραφείο υπηρεσίας. Ο τελευταίος, αποφασίζει αυθημερόν. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, πείθεται από τα προσκομιζόμενα στοιχεία ενώ δεν πείθεται από τους ισχυρισμούς του αντιδίκου και χορηγεί την προσωρινή διαταγή.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος που ορίσθηκε για την συζήτηση της αίτησης αναστολής εκτέλεσης, ορίζει έναν Δικαστή του Τμήματος ως Εισηγητή και έναν ως μέλος, καθώς και την ημερομηνία συζήτησης. Εφόσον το ζητήσει ο δικηγόρος, μπορεί να εκθέσει τις απόψεις του ενώπιον του Δικαστηρίου το οποίο συνεδριάζει στο γραφείο του Προέδρου.

Μετά τη συζήτηση, ο Εισηγητής μελετά το φάκελο της υπόθεσης και όταν έχει προετοιμασθεί, ενημερώνει τον Πρόεδρο, που καλεί τη σύνθεση σε διάσκεψη. Κατά τη διάσκεψη, ο Εισηγητής παραθέτει τα στοιχεία (νομικά και πραγματικά) της υπόθεσης, τους ισχυρισμούς των διαδίκων και την εισήγησή του. Ακολούθως, η σύνθεση αποφασίζει κατά πλειοψηφία. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το Δικαστήριο, αφού μελέτησε τα στοιχεία του φακέλου και διαπίστωσε την οικονομική αδυναμία του Α, έκανε δεκτή την αίτηση αναστολής. Ο Εισηγητής συντάσσει το κείμενο της απόφασης, σύμφωνα με την απόφαση που λήφθηκε, σημειώνοντας τυχόν μειοψηφία. Αντίγραφο της απόφασης επιδίδεται στους διαδίκους από επιμελητές δικαστικούς υπαλλήλους.

Η διαδικασία στα Διοικητικά Πρωτοδικεία-παράδειγμα

ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΙΝ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΤΟ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟ

Στο μεταξύ, ο Δικαστής που διευθύνει το Δικαστήριο προσδιορίζει προς συζήτηση και την προσφυγή του Α, ορίζοντας, με σχετική πράξη την ημερομηνία της δικάσιμου και το Τμήμα του Δικαστηρίου που θα τη δικάσει. Στην προκείμενη περίπτωση, η υπόθεση προσδιορίζεται προς εκδίκαση στην Τριμελή σύνθεση του Τμήματος, λόγω του αντικειμένου της. Η προσφυγή, μαζί με την πράξη προσδιορισμού επιδίδονται στους διαδίκους από επιμελητή δικαστικό υπάλληλο, εντός καθορισμένης προθεσμίας πριν τη δικάσιμο.

Μέχρι τη συζήτηση της υπόθεσης, ο ιδιώτης διάδικος προσκομίζει στο φάκελο της υπόθεσης και όλα τα στοιχεία που αποδεικνύουν τους ισχυρισμούς του. Επίσης, προσκομίζει το απαιτούμενο παράβολο υπέρ του Δημοσίου. Από την πλευρά της, η διοίκηση προσκομίζει όλα τα έγγραφα που είναι σχετικά με την υπόθεση, καθώς και έκθεση απόψεων

Ο Πρόεδρος που διευθύνει το Τμήμα στο οποίο προσδιορίσθηκε η υπόθεση ορίζει έναν Δικαστή του Τμήματος ως Εισηγητή και έναν άλλο ως μέλος.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΤΟ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟ

Το Δικαστήριο συνεδριάζει σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του.

Ο Πρόεδρος εκφωνεί όλες τις υποθέσεις που ορίσθηκαν να δικασθούν και αναγράφονται στο πινάκιο. Δηλαδή, διαβάσει τα ονόματα των διαδίκων και οι διάδικοι ή οι δικηγόροι τους δηλώνουν την παράστασή τους και τα αιτήματά τους. Ο δικηγόρος του Α παραστάθηκε στο ακροατήριο ενώ το αντίδικο παραστάθηκε με δήλωση, δηλαδή χωρίς φυσική παρουσία. Ο δικηγόρος του Α ζητά να αναβληθεί η συζήτηση της υπόθεσης προκειμένου να προσκομίσει νομιμοποιητικά έγγραφα του πελάτη του, δηλαδή έγγραφα που εξουσιοδοτούν το δικηγόρο να δρα εκπροσωπώντας τον Α. Επικαλείται σοβαρή ασθένεια του Α, προσκομίζοντας σχετικά αποδεικτικά έγγραφα, καθώς και παράβολο αναβολής. Η έλλειψη νομιμοποιητικών στοιχείων συνεπάγεται την τυπική απόρριψη της προσφυγής. Συνεπώς, το Δικαστήριο δέχεται το αίτημα και αναβάλλει την εκδίκαση της υπόθεσης για επόμενη δικάσιμο, χωρίς νέα κλήτευση των διαδίκων.

Κατά τη νέα αυτή δικάσιμο ο Α παρίσταται δια του δικηγόρου του στο ακροατήριο, ο οποίος προσκομίζει εξουσιοδότηση με βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής. Το αντίδικο ήταν απόν. Η υπόθεση συζητείται. Ο Α που παραστάθηκε, καταθέτει υπόμνημα εντός τριών ημερών από τη συζήτηση της υπόθεσης, με το οποίο αναπτύσσει τις απόψεις του.

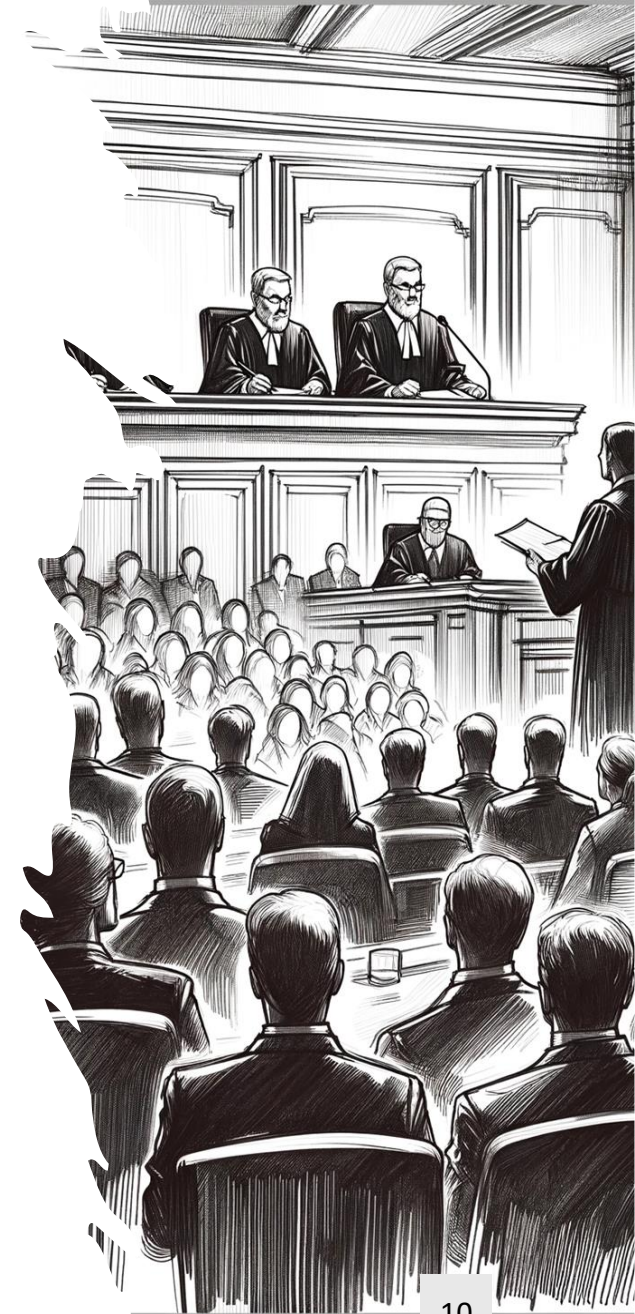
Η διαδικασία στα Διοικητικά Πρωτοδικεία-παράδειγμα

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Μετά τη συζήτηση της υπόθεσης, ο Εισηγητής Δικαστής μελετά το φάκελο. Εξετάζει όλα τα στοιχεία του φακέλου και όλα τα επιχειρήματα των διαδίκων. Όταν πλέον καταλήξει, ενημερώνει τον Πρόεδρο του Τμήματος, ο οποίος καλεί τη σύνθεση σε διάσκεψη. Ο Εισηγητής αναπτύσσει τη γνώμη του για την υπόθεση και η σύνθεση λαμβάνει απόφαση με πλειοψηφία. Τυχόν μειοψηφία, δηλαδή αντίθετη γνώμη, καταγράφεται και αποτυπώνεται στο κείμενο της απόφασης. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η σύνθεση αποφάσισε ομόφωνα ότι πρέπει να γίνει δεκτή η προσφυγή και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη πράξη. Και τούτο, διότι όπως διαπιστώθηκε από τη μελέτη του φακέλου και ισχυρίζονταν και ο προσφεύγων Α, αυτός είχε ήδη ζητήσει παράταση του ωραρίου λειτουργίας μουσικών οργάνων της επιχείρησής του, το οποίο έγινε δεκτό πριν την διαπίστωση της τρίτης παράβασης. Συνεπώς δεν υπέπεσε σε τρεις παραβάσεις εντός έτους και άρα μη νομίμως επιβλήθηκε η σφράγιση του καταστήματός του.

Ο Εισηγητής συντάσσει το κείμενο της απόφασης, το οποίο ελέγχεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος. Η απόφαση δημοσιεύεται με το πρωτότυπο κείμενο να φέρει υπογραφές του Προέδρου του Τμήματος, του Εισηγητή και του Γραμματέα της έδρας. Αντίγραφό της επιδίδεται στους διαδίκους με επιμελητή δικαστικό υπάλληλο.

Μέσα από αυτό το παράδειγμα, προσπαθήσαμε να δώσουμε μια εικόνα των διαδικασιών που ακολουθούνται σε μία πολύ απλή υπόθεση. Ωστόσο, η δικαστική επιδίωξη των εννόμων συμφερόντων είναι ένα έργο που απαιτεί , μελέτη και εξειδικευμένες γνώσεις. Για το λόγο αυτό, ο νομοθέτης απαιτεί την δικαστική εκπροσώπηση των διοικουμένων από δικηγόρο, με πολύ λίγες εξαιρέσεις. Ωστόσο, επειδή η πρόσβαση στη Δικαιοσύνη έχει μεγάλο κόστος, το οποίο δεν δύναται κάθε πολίτης να επωμιστεί, προβλέπεται η διαδικασία της χορήγησης ευεργετήματος πενίας, όπου ο πολίτης απαλλάσσεται από τα έξοδα της δίκης και της παροχής νομικής βοήθειας, όπου ορίζεται δικηγόρος, δικαστικός επιμελητής και εφόσον απαιτείται και συμβολαιογράφος, προκειμένου να συνδράμουν τον πολίτη και να λάβουν αμοιβή από το κράτος. Το ευεργέτημα πενίας και η νομική βοήθεια παρέχονται κατόπιν αίτησης, με εισοδηματικά κριτήρια.

Το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών

Το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών είναι το μεγαλύτερο Διοικητικό Πρωτοδικείο της χώρας. Συστάθηκε με το άρθρο 1 του Β.Δ. 868/12-14/114/1961 και άρχισε να λειτουργεί την 1.3.1962

Έχει έδρα την Αθήνα και η κατά τόπον αρμοδιότητά του εκτείνεται στα διαμερίσματα Αθηνών, Ανατολικής Αττικής και Δυτικής Αττικής.

Ο Κανονισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του καταρτίστηκε το έτος 1991 (αριθ. απόφασης Ολομέλειας Δικαστηρίου 2/1990, αριθ. κυρωτικής απόφασης Υπουργού Δικαιοσύνης 13914/18-6-1991 - ΦΕΚ Β' 566/1991) και έχει υποστεί αρκετές τροποποιήσεις έκτοτε.

Σύμφωνα με τον ισχύοντα κανονισμό εσωτερικής υπηρεσίας του σήμερα (2023), περιλαμβάνει 35 Τμήματα, εκ των οποίων 4 εκδικάζουν κυρίως διαφορές του ν. 1406/1983, 2 τα οποία εκδικάζουν κυρίως κοινωνικοασφαλιστικές διαφορές, 6 τα οποία εκδικάζουν κυρίως φορολογικές διαφορές, 16 τα οποία εκδικάζουν κυρίως ακυρωτικές υποθέσεις, ενώ τα λοιπά τμήματα είναι γενικά και εκδικάζουν όλων των ειδών τις υποθέσεις. Στο Δικαστήριο αυτό υπηρετούν σήμερα (2025) 217 Δικαστές και 135 Δικαστικοί Υπάλληλοι.

Η Γραμματεία του Δικαστηρίου διαρθρώνεται ως εξής:

Γραφείο Προϊσταμένου Διεύθυνσης της Γραμματείας, Τμήμα Διοίκησης και Προσωπικού και Λογιστηρίου, Τμήμα Διεκπεραίωσης και Πρωτοκόλλου, Τμήμα Προσδιορισμού Φορολογικών Υποθέσεων, Τμήμα Ενδίκων Μέσων και Υποθέσεων Ν. 702/1977, Τμήμα Υποθέσεων ν. 1406/83 και Αναστολών, Τμήμα Υποθέσεων Αλλοδαπών, Τμήματα Γραμματείας (Γραμματέων έδρας), Τμήμα Καθαρογραφής Αποφάσεων (κατέστη ανενεργό), Τμήμα Επιμελητών του Δικαστηρίου, Τμήμα Πληροφορικής και Εφαρμογής του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων για τη Διοικητική Δικαιοσύνη (ΟΣΔΔΥ ΔΔ), Γραφείο Νομολογίας και Έρευνας, Γραφείο Τύπου

Το Δικαστήριο διοικείται από Τριμελές Συμβούλιο Διεύθυνσης, με αιρετά μέλη. Η Ολομέλεια του Δικαστηρίου, με απόφαση που λαμβάνεται, εφόσον υπάρχει απαρτία, με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών, αποφασίζει για σοβαρά ζητήματα που άπτονται της οργάνωσης και λειτουργίας του, καθώς και αναφορικά με την κατάρτιση ή τροποποίηση του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας. Επίσης είναι δυνατόν να συγκληθεί προκειμένου τα μέλη της να ανταλλάξουν απόψεις σε νομικά ζητήματα.

Εθνική Σχολή Δικαστών-Εισαγωγικός Διαγωνισμός

- Η Εθνική Σχολή Δικαστών βρίσκεται στο Φοίνικα Θεσσαλονίκης
- Κάθε χρόνο προκηρύσσεται διαγωνισμός ο οποίος καθορίζει και τον αριθμό των θέσεων που μπορεί να διαφοροποιείται πολύ κάθε χρόνο, ανάλογα με την πρόβλεψη για τις υπηρεσιακές ανάγκες
- Προκηρύσσεται ξεχωριστός διαγωνισμός για την Πολιτική-Ποινική Δικαιοσύνη και ξεχωριστός για την Διοικητική Δικαιοσύνη-Ελεγκτικό Συνέδριο. Πλέον και οι διαγωνισμοί Ειρηνοδικών διενεργούνται μέσω της ΕΣΔΙ.
- Ορίζονται προϋποθέσεις συμμετοχής οι οποίες αλλάζουν κατά καιρούς (βλ. τελευταίο διαγωνισμό), με σημαντικότερη την ηλικιακή, που πρόσφατα άλλαξε από 28-45 σε 28-40.
- Προηγείται υποβολή αίτησης από τον υποψήφιο, διαπίστωση ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις συμμετοχής και (τυπική) εξέταση από επιτροπή ήθους αποτελούμενη από δικαστικούς λειτουργούς (απαρχαιωμένος θεσμός ο οποίος ποτέ δεν έχει ακουστεί εδώ και 20 χρόνια να έχει αποκλείσει κάποιον υποψήφιο)
- Ο εισαγωγικός διαγωνισμός έχει δύο στάδια, προκριματικό (γραφτό) και τελικό (προφορικό). Το προκριματικό λαμβάνει χώρα συνήθως στη Θεσσαλονίκη και το τελικό συνήθως στην Αθήνα. Συστήνεται επιτροπή αποτελούμενη από δικαστικούς λειτουργούς, έναν καθηγητή πανεπιστημίου και ένα δικηγόρο η οποία αποφασίζει για τις λεπτομέρειες διεξαγωγής του διαγωνισμού, θέτει τα θέματα και βαθμολογεί τους υποψήφιους.
- Κατά το προκριματικό στάδιο, οι υποψήφιοι εξετάζονται σε τέσσερα νομικά μαθήματα και σε μία ξένη γλώσσα (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ιταλικά). Η βαθμολογία εκτείνεται από το 0 έως το 15.
- Οι υποψήφιοι που επιτύχουν στο προκριματικό στάδιο (σε ένα μάθημα τουλάχιστον 6 και στα λοιπά τουλάχιστον 8), συμμετέχουν στο επόμενο στάδιο.

Εθνική Σχολή Δικαστών-Φοίτηση

- Οι επιτυχόντες φοιτούν στην ΕΣΔΙ για ένα έτος.
- Κατά τη διάρκεια της φοίτησης λαμβάνουν μηνιαία αποζημίωση.
- Η φοίτηση περιλαμβάνει καθημερινές και υποχρεωτικές παρακολουθήσεις και εργασίες, οι σπουδαστές υποβάλλονται σε τεστ και διαγωνίσματα.
- Κατά τη λήξη των σπουδών διενεργείται εξαγωγικός διαγωνισμός.
- Η τελική βαθμολογία του σπουδαστή καθορίζεται από τους βαθμούς εισαγωγής, τους βαθμούς κατά τη φοίτηση και τους βαθμούς του εξαγωγικού διαγωνισμού.
- Η τελική βαθμολογία καθορίζει τη θέση του σπουδαστή στην ετήσια επετηρίδα και συνακόλουθα επηρεάζει την αρχαιότητά του και την υπηρεσιακή του εξέλιξη.
- Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους, ακολουθεί στάδιο πρακτικής άσκησης.

Πρακτική άσκηση και διορισμός

- Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών τους, οι επιτυχόντες δηλώνουν τις θέσεις στις οποίες επιθυμούν να διοριστούν. Η τοποθέτηση γίνεται σύμφωνα με την αίτηση, τη θέση στην επετηρίδα και τις θέσεις όπως προσδιορίστηκαν στην σχετική προκήρυξη
 - Οι επιτυχόντες της κατεύθυνσης Πολιτικής-Ποινικής Δικαιοσύνης σε Πρωτοδικείο ή Εισαγγελία Πρωτοδικών. Η τοποθέτηση στον Άρειο Πάγο αποτελεί υπηρεσιακή εξέλιξη.
 - Οι επιτυχόντες της κατεύθυνσης Διοικητικής Δικαιοσύνης σε Διοικητικό Πρωτοδικείο ή στο Συμβούλιο της Επικρατείας ή στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Στο Συμβούλιο της Επικρατείας μπορεί κανείς να τοποθετηθεί και ως υπηρεσιακή εξέλιξη, κατόπιν αιτήσεως και μετά το βαθμό του Εφέτη Δ.Δ..
 - Ο διαγωνισμός των Ειρηνοδικών για φοίτηση στην ΕΣΔΙ έγινε πρώτη φορά το φθινόπωρο 2021. Παλαιότερα υπήρχε ξεχωριστός πανελλήνιος διαγωνισμός που διενεργούνταν όποτε αποφασίζονταν από το υπουργείο και οι επιτυχόντες διορίζονταν άμεσα.
- Ακολουθεί ολιγόμηνο στάδιο πρακτικής άσκησης.
- Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης, ακολουθεί διορισμός σε δοκιμαστική υπηρεσία
- Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της δοκιμαστικής υπηρεσίας, ακολουθεί διορισμός σε μόνιμη θέση.
- Η υπηρεσιακή εξέλιξη στη συνέχεια, εξαρτάται την θέση στην επετηρίδα και έχει ως απαραίτητη προϋπόθεσή την επιτυχή εκτέλεση των καθηκόντων.

Μάθε Περισσότερα

Adjustice.gr
areiospagos.gr

elsyn.gr
esdi.gr

www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma
ministryofjustice.gr

Επιμέλεια:

Χρυσούλα Ανδρεάδου

Εφέτης Δ.Δ.

Πρόεδρος Τριμελούς Συμβουλίου Διεύθυνσης
Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών

Αθήνα

Νοέμβριος 2025